

Een jaar Wet open overheid (Woo): Hoe doet de overheid het volgens journalisten?

Onderzoeksinstituut Centerdata onderzocht in opdracht van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) wat de ervaringen zijn van journalisten die gebruik maken van de Wet open overheid (Woo; of voorheen de Wob).

Onderzoeksmethoden:

1. een online vragenlijst, ingevuld door 256 journalisten;
2. diepte-interviews onder 12 journalisten;
3. een dialoogtafel met 5 journalisten en 4 overheidsmedewerkers.

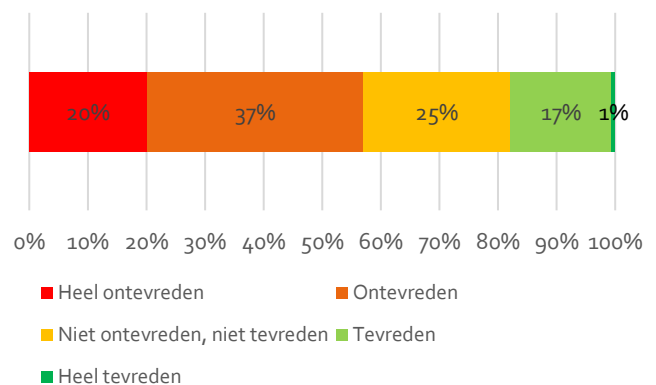
Journalisten zijn niet tevreden over de medewerking van de overheid bij de afhandeling van een informatieverzoek

57% is ontevreden of heel ontevreden hierover. De contactpersonen krijgen gemiddelde rapportcijfers van 5,5 (Woo-contactpersoon) en 5,4 (andere overheidsmedewerkers). Hoe lang het duurt voor men een reactie krijgt van de Woo-contactpersoon varieert sterk: de groep journalisten die binnen vijf werkdagen een reactie ontvangt is bijna even groot als de groep die pas na meer dan 20 werkdagen een reactie ontvangt.

Journalisten zien de meerwaarde van de Woo, maar hebben niet altijd vertrouwen in een zorgvuldige afhandeling

De meeste journalisten geven aan dat de Woo een belangrijke toegevoegde waarde heeft ten opzichte van andere journalistieke bronnen om aan overheidsinformatie te komen. De meningen zijn echter verdeeld over of men erop vertrouwt dat de overheid Woo-verzoeken zorgvuldig afhandelt. Iets meer dan de helft geeft aan hier (zeer) weinig vertrouwen in te hebben.

Hoe tevreden bent u over de medewerking van de overheid bij de afhandeling van uw verzoek?

Journalisten vermoeden bewuste, politiek gemotiveerde vertragingen wanneer de wettelijke termijn om een verzoek af te handelen niet wordt gehaald zonder vervolgspraken

Bij meer dan de helft van de verzoeken is de wettelijke termijn om een verzoek af te handelen verstreken zonder dat een andere termijn is afgesproken. Bij ongeveer een derde is de termijn ook verstreken, maar is in overleg een andere termijn afgesproken.

Journalisten vinden het niet geloofwaardig dat uitzonderingsgronden rechtmatig worden toegepast

De overgrote meerderheid van journalisten met een (gedeeltelijke) afwijzing geeft als reden dat uitzonderingsgronden zijn toegepast, waardoor ofwel informatie onleesbaar is gemaakt ofwel documenten volledig geweigerd zijn. Journalisten vinden het over het algemeen niet geloofwaardig dat de uitzonderingsgronden rechtmatig worden toegepast.

Journalisten zien vooral verbetermogelijkheden in een nauwe samenwerking met de overheid

Zowel journalisten als overheidsmedewerkers geven aan bereid te zijn tot het aangaan van een samenwerking. Men vindt dat de meeste winst te behalen valt als overheidsmedewerkers en journalisten een Woo-verzoek veel meer benaderen als een gezamenlijk vraagstuk. Samen moeten zij bespreken welke stukken er zijn, wat prioriteit heeft en wat de werkafspraken zijn. Dat betekent ook dat er vaker en eerder gebruik gemaakt moet worden van vertrouwelijke voorinzage om te filteren welke stukken nu echt nodig zijn en zo het verzoek te preciseren. Het is daarnaast belangrijk om elkaar goed op de hoogte te houden.

Ook geeft men aan dat het zou helpen om overheidsmedewerkers en journalisten vaker samen te brengen via bijvoorbeeld dialogotafels om ideeën met elkaar uit te wisselen. Hierdoor wordt het contact tussen journalist en overheidsmedewerker verbeterd en wordt er welwillendheid, vertrouwen en wederzijds begrip gecreëerd.

Hoofdrede voor verstrijken termijn (volgens journalisten):

1. bewuste, politiek gemotiveerde vertraging (55%);
2. capaciteitsproblemen bij de overheid (48%);
3. informatiehuishouding bij de overheid is niet op orde (41%).

